

ปัญหากฎหมายของการโอนประโยชน์ในเลตเตอร์ออฟเครดิต

นายวิสิทธิ์ กาญจนภาส

วิชานิติศาสตร์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรปริญญาตรีศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974-581-305-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018610

117162671

**Legal Problems of Transmission of the Benefit in
A Letter of Credit**

Mr. Wisit Kanjanopas

A thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1992

ISBN 974-581-305-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัญหากฎหมายของการโอนประโยชน์ในเลตเตอร์ออฟเครดิต
โดย นายวิสิทธิ์ กาญจนภาส
ภาควิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชัชชัย ศุภผลศิริ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

ดร. กวรว
.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. กวรว วิชราภิช)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ดร. ประชาน
.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ โทวีไฉกุล)

ดร. ชัชชัย
.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชัชชัย ศุภผลศิริ)

ดร. ชิตพันธ์
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชิตพันธ์ เชื้อบุญชัย)

ดร. ศรีสวัสดิ์
.....กรรมการ
(อาจารย์ ประภัสร์ ศรีสวัสดิ์กุล)

ดร. ชวลิต
.....กรรมการ
(อาจารย์ ชวลิต อัครศาสตร์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

วิสิทธิ์ กาญจนภาส : ปัญหากฎหมายของการโอนประโยชน์ในเลตเตอร์ออฟเครดิต (LEGAL PROBLEMS OF TRANSMISSION OF THE BENEFIT IN A LETTER OF CREDIT)

อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ธัชชัย ศุภผลศิริ, 273 หน้า. ISBN 974-581-305-2

เลตเตอร์ออฟเครดิตเป็นวิธีที่ใช้กันมากที่สุดในการชำระราคาสินค้าในทางการค้าระหว่างประเทศ
ธรรมเนียมปฏิบัติเกี่ยวกับเลตเตอร์ออฟเครดิตนั้นถูกบรรจุอยู่ในระเบียบประเพณีและพิธีปฏิบัติเกี่ยวกับเครดิต
ที่มีเอกสารประกอบ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมปี 1983) ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า "U.C.P." จุดมุ่งหมายของ
การเขียนวิทยานิพนธ์นี้ก็เพื่อวิเคราะห์ปัญหากฎหมายที่เกิดจากการใช้เลตเตอร์ออฟเครดิตในการสนับสนุน
ทางการเงินแก่กิจการค้าของผู้ขาย ซึ่งได้แก่ การโอนเลตเตอร์ออฟเครดิตและการโอนสิทธิที่จะได้รับ
เงินตามเลตเตอร์ออฟเครดิต ผลจากการศึกษาค้นคว้านี้คือ 1. กระบวนการโอนเลตเตอร์ออฟเครดิตตามที่
ระบุไว้ในมาตรา 54 ของ U.C.P. นั้น ค่อนข้างที่จะคลุมเคลือ สลับซับซ้อนและขัดแย้งกันเอง
อย่างไรก็ตาม วิทยานิพนธ์นี้มีความเห็นว่า ธนาคารผู้เปิดเครดิตมีหน้าที่ต้องโอนเลตเตอร์ออฟเครดิต ทั้งนี้
เนื่องจากธนาคารนั้นได้ให้ความยินยอมต่อการโอนไว้ตั้งแต่แรกด้วยการระบุไว้ในเลตเตอร์ออฟเครดิตว่า
"transferable" 2. กระบวนการโอนเลตเตอร์ออฟเครดิตไม่อาจปรับเข้ากับลักษณะทางกฎหมายใด
ตามกฎหมายไทยได้ แต่การโอนเลตเตอร์ออฟเครดิตมีลักษณะเฉพาะตัวของมันเอง 3. การโอนสิทธิที่จะ
ได้รับเงินตามเลตเตอร์ออฟเครดิตไม่ว่าก่อนหรือหลัง การยื่นเอกสารต่อธนาคารนั้นเป็นที่ยอมรับและมีผล
สมบูรณ์ตามกฎหมายไทย 4. ผู้รับโอนสิทธิที่จะได้รับเงินตามเลตเตอร์ออฟเครดิตดังกล่าวไม่มีสิทธิยื่น
เอกสารต่อธนาคารในนามส่วนตัวของตนเอง เว้นเสียแต่ว่าจะได้รับมอบหมายจากผู้รับประโยชน์

วิทยานิพนธ์นี้ได้เสนอแนะไว้ว่า ประเทศไทยควรออกกฎหมายพิเศษที่เกี่ยวข้องกับเลตเตอร์ออฟเครดิต
เพื่ออุดช่องว่างแห่งกฎหมายที่มีอยู่ในบทบัญญัติของ U.C.P. โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาในเรื่องความเป็นอิสระ
ของเครดิตที่โอนไป

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชานิติศาสตร์.....
สาขาวิชานิติศาสตร์.....
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C071279 : MAJOR LAW

KEY WORD : TRANSMISSION/BENEFIT/LETTER OF CREDIT

WISIT KANJANOPAS : LEGAL PROBLEMS OF TRANSMISSION OF THE BENEFIT IN A LETTER OF CREDIT. THESIS ADVISOR : ASST.PROF. DHAJJAI SUBHAPHOLSIRI, 273 PP. ISBN 974-581-305-2

Letters of credit are the most frequent method of payment for the goods in the export trade. The banking practice relating to letters of credit is standardized by the Uniform Customs and Practice for Documentary Credits (1983 Revision) which are commonly referred to as U.C.P. The purpose of this thesis is to analyze the legal problems arising from the use of letters of credit as financing the seller's sale transactions; these are the transfer of letters of credit and the assignment of proceeds therein. This thesis reaches the conclusions as follows: 1. The procedures of transferring the letters of credit as set out in U.C.P. Article 54 are rather vague, complicate and conflicting. However, it is submitted that the issuing bank is under the obligation to effect the transfer since it has consented to the request to transfer by expressly designating the credits as "transferable" in the first place. 2. There is no legal nature under Thai laws which may perfectly apply to the transfer transaction but the transfer of credit under the U.C.P. has its own legal nature (sui generis). 3. The assignment of proceeds under the credits before or after the tender of the documents is recognized and valid under Thai laws. 4. The assignee of such proceeds has no right to tender the documents in his own name save that he is authorised by the beneficiary.

It is recommended that Thailand enact the specific legislation regarding the letters of credit in order to fill the legal loopholes of the provisions of the U.C.P. especially the question in relation to the independence of the credit transferred.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์
สาขาวิชา.....นิติศาสตร์
ปีการศึกษา..... 2534

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยลงได้ด้วยความช่วยเหลือจากผู้มีพระคุณหลายท่าน ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์รัชชชัย ศุภผลศิริ ที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับหัวข้อวิทยานิพนธ์ และกรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตลอดจนเอาใจใส่และความกรุณาการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มาโดยตลอด ท่านได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้ผู้เขียนได้เข้าพบและซักถามปัญหาเกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์นี้ และผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ โพบิวโลกุล คณบดีคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้เกียรติอย่างสูงในการเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ นอกจากนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธิตินันท์ เขื่อนบุญชัย อาจารย์ประภัสร์ ศรีสัตตยากุล อาจารย์ชัชวรัตน์ บุนนาค และอาจารย์ชวลิต อัครศาสตร์ ที่ได้กรุณาอ่านร่างวิทยานิพนธ์และสละเวลาอันมีค่ามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์ ประภัสร์ ศรีสัตตยากุล ซึ่งเคยเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้เขียนมาก่อน และได้กรุณาแนะนำบุคลากรของธนาคารกสิกรไทย จำกัด ที่มีความชำนาญด้านเลตเตอร์ออฟเครดิต ให้ผู้เขียนได้มีโอกาสซักถามปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณปนัดดา พิงทวิทย์ และคุณภาวดี วิวัฒน์เจริญวงศ์ ที่ได้สละเวลาและให้ความช่วยเหลือในการพิมพ์วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้ผู้เขียนเป็นอย่างดี

อนึ่ง วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คงไม่อาจสำเร็จได้หากผู้เขียนไม่ได้รับกำลังใจและการดูแลเอาใจใส่ที่ดีจาก "แม่" และ "พี่" โดยเฉพาะอย่างยิ่งภรรยาของผู้เขียน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิสิทธิ์ กาญจนภาส

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
นิยามของคำที่ใช้ในวิทยานิพนธ์	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา	2
1.2 วัตถุประสงค์	3
1.3 วิธีดำเนินการวิจัย และขอบเขต	3
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 ลักษณะของเลตเตอร์ออฟเครดิตในการค้าระหว่างประเทศ	5
2.1 เลตเตอร์ออฟเครดิตคืออะไร	6
2.2 กระบวนการชำระเงินด้วยเลตเตอร์ออฟเครดิต	10
2.3 ประโยชน์ของเลตเตอร์ออฟเครดิตในการค้า ระหว่างประเทศ	12
2.4 สถานะทางกฎหมายของ U.C.P.	23
2.5 การใช้เลตเตอร์ออฟเครดิตเพื่อสนับสนุนทางด้าน การเงินของผู้ขาย	41
2.5.1 การโอนเลตเตอร์ออฟเครดิต	41
2.5.2 การโอนสิทธิที่จะได้รับเงินตาม เลตเตอร์ออฟเครดิต	43
2.5.3 การเปิดเครดิตหมุนเครดิต	45
2.5.4 การโอนตัวแลกเงินตาม เลตเตอร์ออฟเครดิต	48

	หน้า
บทที่ 3 การโอนเลตเตอร์ออฟเครดิต	51
3.1 ลักษณะของเลตเตอร์ออฟเครดิตที่โอนได้	53
3.1.1 เลตเตอร์ออฟเครดิตนั้นจะต้อง ระบุไว้โดยชัดแจ้งว่า "transferable"	54
3.1.2 ข้อห้ามมิให้ใช้คำอื่น ๆ แทนหรือร่วมกับ คำว่า "transferable"	81
3.2 เงื่อนไขของการโอน	86
3.3 ลักษณะของการโอน	116
3.3.1 การโอนเครดิตทั้งหมดหรือบางส่วน	116
3.3.2 การโอนกระทำได้เพียงครั้งเดียว	118
3.3.3 การโอนเครดิตให้แก่ผู้รับประโยชน์ คนที่สองในต่างประเทศ	121
3.4 ข้อกำหนดและเงื่อนไขของเลตเตอร์ออฟเครดิตที่โอนไป	124
3.4.1 จำนวนเงินตามเครดิต และราคาต่อหน่วย	125
3.4.2 วันหมดอายุของเครดิต วันสุดท้ายของการยื่น เอกสารต่อธนาคารตามมาตรา 47 และ วันส่งสินค้าลงเรือ	125
3.4.3 จำนวนเงินที่เอาประกัน	126
3.4.4 ชื่อของผู้รับประโยชน์คนแรกอาจใช้แทนที่ ชื่อของผู้ขอเปิดเครดิต	127
3.4.5 ตัวแลกเงิน	128
3.5 การสับเปลี่ยนเอกสารที่ผู้รับประโยชน์คนที่สองยื่นไว้	129
3.5.1 เอกสารที่อาจสับเปลี่ยนได้	129
3.5.2 กำหนดเวลาที่ผู้รับประโยชน์คนแรกจะต้องยื่น เอกสารเพื่อการสับเปลี่ยน	131
3.5.3 ผลของการที่ผู้รับประโยชน์คนแรกไม่ยื่น เอกสารเพื่อการสับเปลี่ยน	133
3.6 สรุป	135
บทที่ 4 ลักษณะทางกฎหมายของการโอนเลตเตอร์ออฟเครดิต	
ในระบบกฎหมายไทย	138
4.1 เปรียบเทียบกับการโอนตราสารเปลี่ยนมือ	138
4.2 เปรียบเทียบกับการสัญญาเพื่อประโยชน์บุคคลภายนอก	146

4.3	เปรียบเทียบกับการโอนสิทธิเรียกร้อง	151
4.4	เปรียบเทียบกับการแปลงหนี้ใหม่	157
4.5	ผลในทางกฎหมายของการโอนเลตเตอร์ออฟเครดิต	164
4.5.1	นิติสัมพันธ์ของคู่กรณีที่เกี่ยวข้องกับการโอน เลตเตอร์ออฟเครดิต	164
4.5.2	ความเป็นอิสระของเครดิตที่โอนไป	173
4.6	สรุป	178
บทที่ 5	การโอนสิทธิที่จะได้รับเงินตามเลตเตอร์ออฟเครดิต และ สิทธิของผู้รับโอนในการยื่นเอกสารต่อธนาคาร	180
5.1	การโอนสิทธิที่จะได้รับเงินตามเลตเตอร์ออฟเครดิต	180
5.1.1	สิทธิที่จะได้รับเงินโอนได้หรือไม่	181
5.1.2	ข้อกำหนดห้ามโอน	189
5.1.3	การโอนเพียงบางส่วน	190
5.1.4	แบบของการโอน	194
5.1.5	ข้อต่อสู้ที่อาจยกขึ้นอ้างต่อผู้รับโอน	202
5.2	สิทธิของผู้รับโอนในการยื่นเอกสารต่อธนาคาร	204
5.2.1	พิจารณาตามหลักกฎหมายต่างประเทศ	205
5.2.2	พิจารณาตามหลักกฎหมายของไทย	212
5.3	สรุป	220
บทที่ 6	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	222
บรรณานุกรม	238
ภาคผนวก	245
ก	246
ข	247
ค	248
ง	254
ประวัติผู้เขียน	273

นิยามของคำที่ใช้ในวิชานานพจน์

ในวิชานานพจน์ฉบับนี้ เว้นแต่ข้อความจะแสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

"เลตเตอร์ออฟเครดิต" หรือ "เครดิต" หมายถึง เครดิตที่มีเอกสารประกอบ หรือ เลตเตอร์ออฟเครดิตทางการค้า (Documentary Credit หรือ Commercial Letters of Credit) ชนิดเพิกถอนไม่ได้ (Irrevocable Credit)

"ธนาคาร" หมายถึง ธนาคารผู้เปิดเครดิต

"ผู้ขาย" หมายความว่ารวมถึง ผู้รับประโยชน์ตามเลตเตอร์ออฟเครดิต

"ป.พ.พ." หมายถึง ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

"U.C.C." หมายถึง Uniform Commercial Code ของประเทศสหรัฐอเมริกา

"U.C.P." หมายถึง ระเบียบประเพณีและพิธีปฏิบัติเกี่ยวกับเครดิตที่มีเอกสารประกอบ (Uniform Custom and Practice) ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมปี ค.ศ. 1983

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย